

A FALU

„Sokáig úgy gondoltam, hogy a falu, ahol születtem, maga az egész világ. Most, hogy már valóban láttam a világot és tudom, hogy azt összességében a települések sokasága teszi ki, biztos vagyok benne, hogy kislányként nem jártam messze az igazságtól.”

(Cesare Pavese: A hold és a máglyák)

**XI. Országos
Főépítési Konferencia**

**TÚRISTVÁNDI
2006. szeptember 6–8.**

Túristvándi XI. Országos Főépítési Konferencia

Nagy sikerrel zárult Túristvándiban a XI. Országos Főépítési Konferencia. Köszönhető ez Túristvándi Község Önkormányzata „szervező csapatának”, élén *Lakatosné Sira Magdolna* polgármester asszonynak és az egész falunak, a kistérségnek, az országgyűlési képviselőnek, a területi főépítésznek, a környező települések állami és egyházi vezetőinek, az előadóknek, a szekcióvezetőknek, a szakmai közreműködőknek, a polgármestereknek, a támogatóknak, a szponzoroknak, az Országos Főépítési Kollégiumnak – mint szakmai szervezőnek, nem kevésbé a mintegy 190 résztvevő aktivitásának.

A helyszín és a konferencia témája összhangban volt. A konferencia hivatalos megnyitója előtt másfél napos, csodálatos kiránduláson vettünk részt. Kisebb csoportokban autóbusszal, lovas kocsival, kerékpárral, gyalog, hajóval, kenuval közlekedtünk, megismertük Bereget és Szatmárt, láttuk a térség nevezetességeit, megismertük Túristvándit és a környező falvakat. Mindezt köszönhetjük a nagyszerű szervezésnek és a polgármesterek vendégszeretetének. Sokat tanultunk a 3–4 nap alatt, megéreztük, tapasztaltuk, mit jelent az, ha az egymásra utaltság összefogással, emberséggel párosul, akkor csodák szülehetnek!

Vidékfejlesztés

LEADER

Tapasztalatok és tervek

Ha a LEADER betűszó jelentését vizsgáljuk, akkor azt az „Akciók közötti kapcsolat a vidék gazdasági fejlesztéséért” fordításként értelmezhetnénk. Közvetlen cél viszont a helyi közösségek fejlesztése. Több éves előkészítés eredményeképpen, 2005 nyarán, helyi kezdeményezések sokasága alakult hazánkban a helyi közösségek fokozódó aktivitásából adódóan. A LEADER egyéni sajátosságainak megértése kulcsfontosságú a program megvalósításában.

A terület-alapú megközelítés: az akcióterület meghatározása a jogosultsági kritériumok, illetve a térségi identitás, hagyományok, hajlandóság, szándék függvényében.

Partnerség – helyi akciócsoport: azoknak a szervezeteknek, személyeknek a fóruma, amelyek érdekeltek, érintettek a térség fejlesztésében, együttműködés a tervezés és a megvalósítás során.

A térség fejlesztése alulról jövő kezdeményezések révén: a helyi szereplők megnyerése annak érdekében, hogy aktívan vegyenek részt a tervezés, a döntés és a megvalósítás során.

Integrált, több-szektoros megközelítés: valamennyi szektor/ágazat bevonása a közös tervező munkába, az erőforrások aktivizálása, együttműködés a térségek

között, tapasztalatcsere.

Kísérleti jelleg: átültethető modellek, térségek és nemzetek közötti együttműködés lehetőségének biztosítása.

Innováció, újszerűség a térség szempontjából: új válaszok keresése a térségben jelentkező problémákra, új termékek, szolgáltatás létrehozása, módszerben újszerű megvalósítás és működtetés (erőforrások hasznosítása, szervezeti formák, stb.).

Kiegészítő jelleg: amit a „mainstream” intézkedések nem támogatnak.

Együttműködés – hálózat-építés: együttműködés más helyi akciócsoportokkal, térségekkel, bekapcsolódás a regionális, nemzeti és EU szintű hálózatok munkájába

A fokozódó aktivitás eredményeképpen, tavaly augusztusban, 186 helyi kezdeményezés, úgynevezett „akciócsoport” adta be a pályázatát a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal regionális illetékességű kirendeltségeire. Mindez 2332 települést, közel 3,5 millió embert, az ország területének 75 százalékát érinti. Ezen mutatók is bizonyítják a LEADER+ Program hazai népszerűségét. A két pályázati forduló után kiválasztott 70 nyertes akciócsoport egyenként 90–100 millió forint (összesességében 6,7 milliárd forint) felett rendel-

kezhet. Külön öröm, hogy az akciócsoportok által kidolgozott helyi vidékfejlesztési tervek közül 5 éppen Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében valósulhat meg.

Túristvándi a Szatmár Hagyományápolásáért és Felzárkóztatásáért helyi akciócsoport akcióterületen helyezkedik el. Remélhetőleg minél több helyi kezdeményezés megvalósításának örülhetünk a nagy múltú településen. További céljaink, hogy több vidéki településre kiterjedő belső erőforrás mozgósítást érjünk el a népség összetartásának erősítése mellett. Fontos, hogy bizonyos fejlesztéseket közös érdekből együtt valósítsanak meg a helyi lakosok.

Kicsit a jövőbe tekintve, a 2007–2013 közötti programozási időszakban a LEADER az Európai Mezőgazda-

sági és Vidékfejlesztési Alap negyedik, különálló tengelyét alkotja majd. Valamennyi vidékfejlesztési programnak tartalmaznia kell a LEADER-szerű megközelítés valamely elemét a helyi vidékfejlesztési stratégiák végrehajtása során. Úgy gondolom, hogy közös álláspontként fogalmazható meg a helyi kezdeményezésemre alapuló térség-, település-, területfejlesztés kiemelt szerepe, hangsúlyozva a helyi pályázatok készítéséhez nyújtott szakmai segítségnyújtást (műemlékek helyreállítása; építési engedélyezések; korabeli arculati elemek feltérképezése stb.).

Paszternák Tímea OV (FVM-MVH Leader Osztály).

A XI. Országos Főépítési Konferencián, Túristvándiban, elhangzottak alapján.

A főépítész kiserdő kialakítása – faültetés

A konferencia részeként a résztvevők az iskola melletti önkormányzati területen, a Túr partján lévő Merítőn fákat ültettek. Ez az a hely, ahol évente halászléfőző versenyt tartanak. Az elültetett 30 facsemete, az úgynevezett „főépítész kiserdő” emlékezteti majd a község apraját-nagyját, a látogatókat arra, hogy itt volt 2006-ban a XI. Országos Főépítési Konferencia. *Lakatosné Sira Magdolna* polgármester aszszony megköszönte a konferencia résztvevőinek a tevékeny közreműködést, hangsúlyozta, büszkén fogják mindenkinek megmutatni a főépítészekre emlékező kiserdőt.

Budapest Építészeti Nívódíj

Budapest Főváros Önkormányzatának Főpolgármesteri Hivatala meghirdeti Budapest Építészeti Nívódíja 2006. évi pályázatát. A Nívódíjat megvalósult építészeti alkotások nyerhetik el. A pályázat nyilvános.

A Nívódíjra pályázni lehet Budapest közigazgatási területén megépült, Budapest építészeti arculatát befolyásoló új, illetve értéknövelő módon rehabilitált középületekkel, valamint négylakásosnál nagyobb lakóépületekkel, ipari és egyéb épületekkel.

Pályázatot nyújthat be minden olyan személy, aki az épület megvalósításában felelős építész tervezőként, generálkivitelezőként vagy tulajdonosként közreműködött, és a pályázati kiírás feltételeit magára nézve kötelezőnek ismeri el. A pályázatra csak olyan épülettel lehet nevezni, amely jogerős használatbavételi engedéllyel rendelkezik, és az nem régebbi 2004. július 1-jén. Nem lehet pályázni, ha az épület tervezésével kapcsolatban szerzői jogi, vagy etikai vita áll fenn!

A pályázati kiírás és a jelentkezési lap 2006. szeptember 29-től díjmentesen szerezhető be a Főpolgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodájában (1052 Budapest, Bárczy István u. 1–3. H, Sze 8.00–18.00, K, Cs 8.00–16.30, P 8.00–14.00 óra között), valamint megtalálható és letölthető a főváros honlapjáról is (www.budapest.hu, „Pályázatok”). További információ kérhető a Studio Metropolitana Kht. Titkárságán a 411-09-77 telefonszámon Krausz Mártontól.

Beadási határidő: 2006. október 25., személyesen, a kiírásban meghatározott helyen, a kiírásban meghatározott tartalommal és formában.

Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatal, Főépítészeti Iroda. 1052 Budapest, Városház u. 9–11. III. emelet 366. tel: 327 1153, 327 1154, fax: 327 1851

(Forrás. www.mek.hu)

Az Év Főépítésze Díj, a Főépítészeti Életmű Díj átadása

Hetedik alkalommal adták át a Nagykanizsa Megyei Jogú Város és az Országos Főépítészeti Kollégium által alapított díjat. Eddig összesen tizenketten kapták meg: Szilágyi

Dr. Schneller István és Béres István

István [†] és Zábránszky-né Pap Klára, Philipp Frigyes és dr. L. Szabó Tünde DLA [†] Gömöry János és Dr. Serstiné Kócsi Margit, Bodonyi Csaba DLA és Körmendy János, Beniczky Péter – Főépítészeti Életmű Díj [†] és Sáros László DLA, Filippinyi Gábor – Főépítészeti Életmű Díj és Virányi István. A Túrístvándi XI. Országos Főépítészeti

Konferencián Lakatosné Sira Magdolna, a község polgármestere, Virányi István, az Országos Főépítészeti Kollégium elnöke és Arató András István, Észak-alföldi területi főépítész adta át a díjakat.

FŐÉPÍTÉSZI ÉLETMŰ DÍJAT KAPOTT:

Dr. Schneller István okleveles építészmérnök, Budapest főváros főépítésze, több mint egy évtizedes főépítészeti tevékenységéért, a főváros érdekében magas elméleti felkészültséggel végzett munkásságáért, valamint az önálló okleveles települmérnök oktatás elindításában vállalt jelentős munkájáért.

Az ÉV FŐÉPÍTÉSZE DÍJBAN részesült:

Béres István okleveles építészmérnök, Gyula város főépítésze, másfél évtizedes következetes, magas szintű főépítészeti tevékenységéért, melyet példamutató szakmai, etikai hozzáállással lát el, együttműködve a város lakosságával és annak vezetőivel.

A gyermekrajzverseny eredményhirdetése

Túrístvándi Önkormányzata az „Én falum” címmel gyermekrajzverseny hirdetett. Nagy volt az érdeklődés, népszerűnek bizonyult a pályázat, sok rajzot készítettek. A gyermekek rajzaiban a településre jellemző épületek – templom, vízimalom, parasztházak – köszönnek vissza. Több rajzon, parasztházak mellett a kanyargó Túr folyó is felfedezhető. A természeti környezet szinte minden rajzon megtalálható, a szín-

használatban zöld szín a jellemző. A gyermekrajzpályázat első helyezettje az alsó tagozatból Kiss Vivien (3. osztályos), a felső tagozatból Karmacs Gábor (6. osztályos). Külön díjat kapott Jakab Barbara. Minden résztvevő oklevelet és a díjazottak jutalmát is kaptak. Az eredményt Lakatosné Sira Magdolna polgármester ismertette a zsűri tagjainak – Philipp Frigyes és Sáros László DLA – közreműködésével.

„Nagyközségek és kisvárosok környezetkultúrája”

A 2006. évi Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem ajánlásai

A XXXIX. Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem idei témája a „NAGYKÖZSÉGEK ÉS KISVÁROSOK KÖRNYEZETKULTÚRÁJA” volt. Az előadások, a kerekasztalbeszélgetések, valamint az esettanulmányok bemutatása során számos elvi, gyakorlati és aktuális szakmapolitikai kérdés került megvitatásra, melyek közül a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem a következő gondolatokat ajánlja az önkormányzatok, a kormányzati szervek, illetve a témában érintett szakemberek figyelmébe:

1. A globalizáció, a világméretű környezetszennyeződés, az urbanizáció torz formái, a társadalmi szakadékok szélesedése és a tradicionális kultúrák eltűnése árnyékában fel kell figyelni azokra a jószándékú, de sokszor elkeseredett és néha apokaliptikus víziókra, amelyek arra figyelmeztetnek, hogy felelősen kell szembenéznünk a jelenlegi fejlődési tendenciák árnyékában lehetséges katasztrófákkal.

2. A globalizálódó világ városai, és ezen belül az ország települései nem csak gazdasági, hanem kulturális szempontból is versenyben állnak egymással, amiben a kommunikációs hálózatokhoz való kapcsolódás az életben maradás feltétele. Ebben a helyzetben a települések közterületei nem csak felértékelődnek, hanem az identitás hordozóivá is válnak.

3. Az országon belül folytatódik a vidék leértékelődése, egyrészt a központi térségek kontrol nélküli szuburbanizációja, másrészt bizonyos perifériális helyzetben lévő térsé-

gekben megfigyelhető egy regionális léptékű gettósodás kibontakozódása. A kormányzati szerveknek mindent meg kell tenniük, hogy mérsékeljék az ország gazdasági és kulturális kettészakadását, és ha lehet, megfordítsák a mai kedvezőtlen tendenciákat.

4. A Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem résztvevői egyetértenek abban, hogy – függetlenül a megyei vagy regionális beosztás jövőjétől, a szubszidiaritás jegyében szükség van a forráselosztás igazságosabb rendszerének megteremtésére, a túlcentralizált államigazgatás lebontására. Amíg ez nem történik meg, számítani kell a vidék és a központi régió közti szakadék továbbmélyülésével, és ezzel az ország keleti felének leszakadásával

5. A településen lakó személyek, csoportok és rétegek differenciált identitástudata a helyi környezetkultúra fennmaradásának fontos, összetett feltétele. Az identitástudatban a helyben élők értéktétele is megjelenik, ami szoros összefügg a településnek a térség egészében betöltött szerepével, a település vagy városrész hagyományainak és múltjának ismeretével, a település struktúrájának maradási lehetőségével, valamint az élhető környezet feltételeinek meglétével.

6. A különböző életformák közötti különbségek ellenére a hagyományos és a modern városrészek, valamint a régi és a legújabb épületek nem zárják ki, hanem inkább feltételezik egymást. Az eltérő környezetkultúrák lokális közössége azonban csak akkor válik települési társadalommá, ha létezik egy olyan hagyományos centrum, amely a település identitásának integrálója és megjelenítője lehet. Ezért mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy az ellátás gazdasági és logisztikai szempontjai ne tegyék tönkre a települések központjait.

7. A lokális identitástudat megőrzésének legfontosabb szakmai eszköze a helyi települési karakter felismerése

és védelme, valamint a helyi értékvédelem. Ebben nem csak a helyi önkormányzatoknak, hanem a civil szervezeteknek és a lakosságnak is szerepet kell vállalniuk. Az értékvédelem jelenlegi alacsony hatásfokának egyik oka az, hogy a szabályozás túlságosan építésorientált. Ezért a védelmet ki kell terjeszteni a közterületek védelmére, vagyis a közösségi zóna környezetkultúrájára is. Ennek tudatában fokozottan kell támogatni a komplex rehabilitációs programokat, és legalizálni kellene a közterület-rehabilitációt, mint önálló tervfajta.

8. A mai településtervezési gyakorlatból hiányzanak azok a szemléleti és módszertani elvek, amelyek a pusztán telekosztáson, a telepszerű beépítés racionalizmusán, vagy a területfelhasználáson túlmenően ismét alkalmaznák azokat a klasszikus városépítészeti jellegű szerkesztési elveket, amelyek pedig hazai szakmai hagyományaink szerves részét képezik. Fel kell újítani a minőségi környezettervezés elvét és gyakorlatát, és újra kell értelmezni a városépítészeti fogalmát.

*Szombathely, 2006.
augusztus*

*A rovatot Zábránszkyne
Pap Klára szerkesztette.*

A VÁNDORZÁSLÓ ÁTADÁSA PÁPÁNAK Pápa város lesz a XII. Országos Főépítészeti Konferencia helyszíne

Az Országos Főépítészeti Konferencia vándorzászlóját Lakatosné Sira Magdolna, Túristváni polgármestere és Arató András, Északalföldi területi főépítész adta át Pápa város

jelenlévő képviselőinek. A vándorzászlót dr. Kovács Zoltán polgármester és dr. Winkler Gábor főépítész nevében átvette Kanonznainé dr. Pék Mária jegyző és Németh Tamás műszaki osztályvezető. Pápa város polgármestere hívta meg a főépítészeket, hogy ott közösen tartsák meg 2007-ben a XII. Országos Főépítészeti Konferenciájukat.